

Komunikat FOR: Zadłużanie państwa zamiast inwestycji

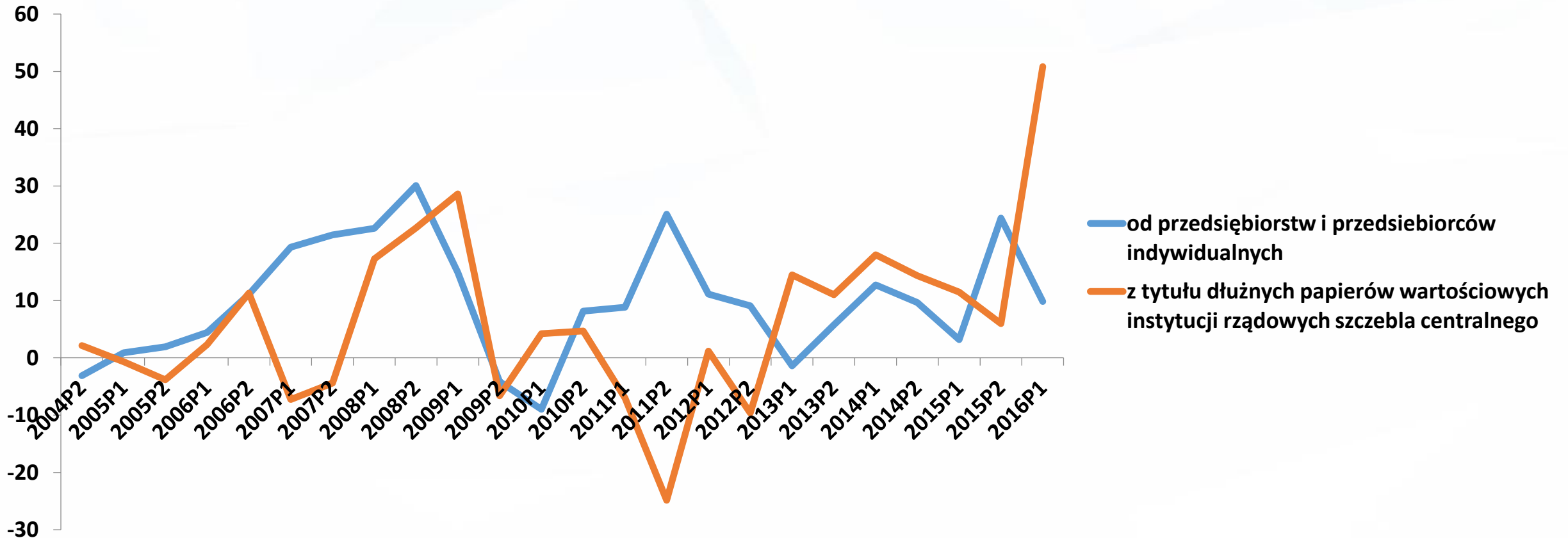
Autor: Aleksander Łaszek, główny ekonomista FOR, 14.07.2016

- Wicepremier Morawiecki przyznał, że wydatki rządowe m.in. na program Rodzina 500+ są finansowane rosnącym zadłużeniem państwa. Niestety to prawda – polityka rządu koncentruje się na zwiększaniu wydatków publicznych i pobudzaniu konsumpcji, kosztem rosnącego długu publicznego.
- Pomimo retoryki o wspieraniu inwestycji konstrukcja podatku bankowego sprawia, że bankom bardziej opłaca się finansować rosnące zadłużenie państwa niż inwestycje przedsiębiorstw. Z podatku zwolnione są obligacje państwowe i tak naprawdę jest to podatek od kredytów. Dlatego od uchwalenia podatku banki w Polsce kupują rekordowe ilości obligacji rządowych – w kwietniu posiadały rekordową ilość Skarbowych Papierów Wartościowych - ponad 237 mld zł.
- Poza tym, że bankom bardziej opłaca się kupować obligacje niż finansować inwestycje przedsiębiorstw, to same przedsiębiorstwa wstrzymują się z inwestycjami w obliczu nieprzewidywalnej polityki rządu.
- Koszty podatku bankowego ponoszą przede wszystkim oszczędzający. By pokryć koszty nowego podatku banki musiały obniżyć oprocentowanie depozytów. Tu także retoryka rządu o budowaniu oszczędności Polaków stoi w sprzeczności z faktycznymi skutkami jego działań.

Zadłużanie państwa zamiast inwestycji

Podatek bankowy to podatek od kredytów; zwolnione z niego są obligacje Skarbu Państwa. Takie uprzywilejowanie państwa jako dłużnika w stosunku do prywatnych firm sprawia, że po wprowadzeniu podatku banki kupują rekordowe ilości obligacji rządowych.

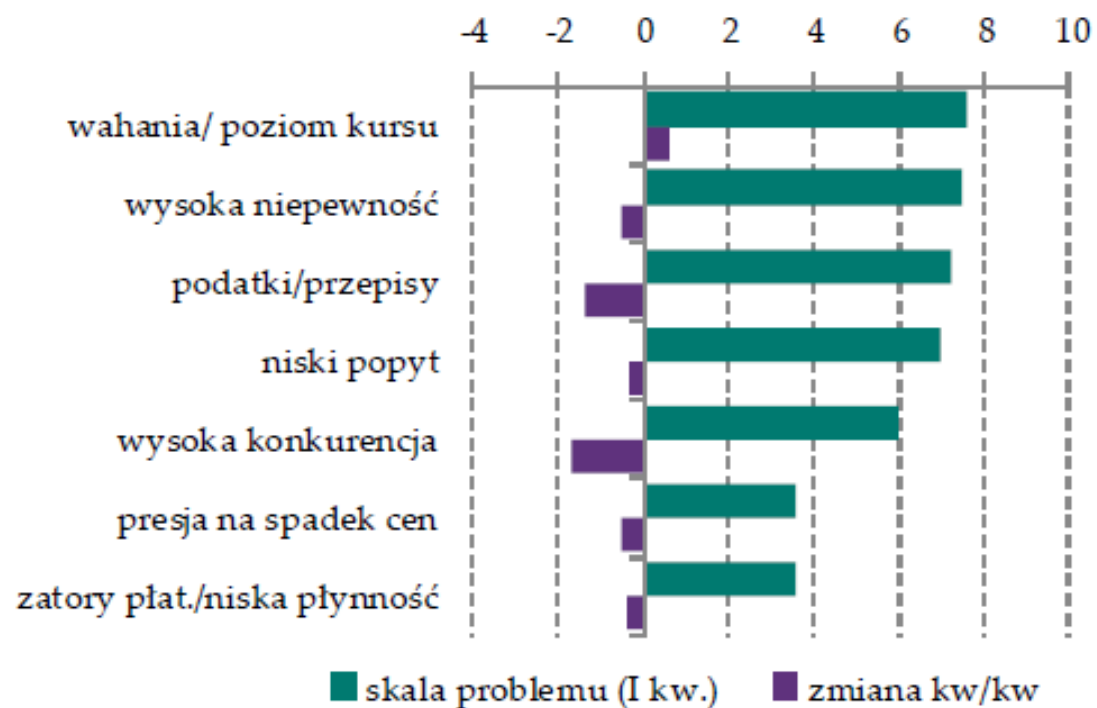
Zmiana należności banków od przedsiębiorstw i z tytułu obligacji rządowych (mld zł)



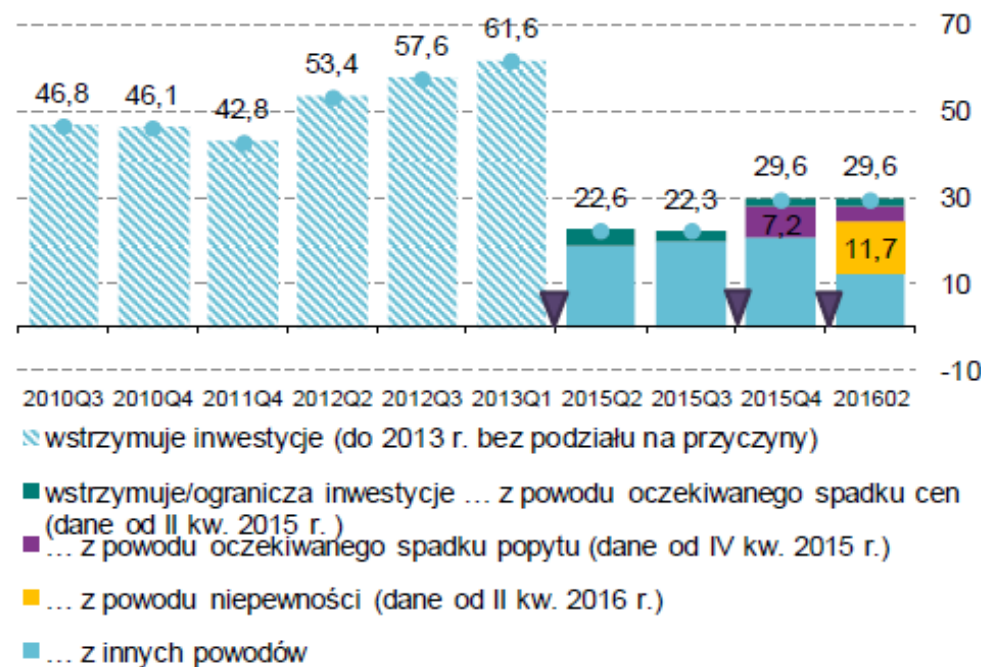
Popyt na kredyt ze strony przedsiębiorstw jest też ograniczony w związku ze wstrzymywaniem przez nie inwestycji w warunkach dużej niepewności.

Polityka rządu jest jednym z głównych źródeł niepewności z powodu m.in. sektorowych domiarów podatkowych, kosztownych, populistycznych obietnic wyborczych, gwałtownych zmian personalnych w administracji publicznej i spółkach Skarbu Państwa. Ponadto odczuwalny jest efekt zakończenia unijnej perspektywy finansowej oraz niepewności w światowej gospodarce.

Wykres 2 Najczęściej wymieniane bariery rozwoju



Wykres 47 Udział przedsiębiorstw wstrzymujących się z realizacją znaczących inwestycji (% pełnej próby, uwaga: nieciągły szereg danych)



Zadłużanie państwa zamiast inwestycji

Koszty podatku bankowego ponoszą deponenci – po wprowadzeniu nowego podatku oprocentowanie depozytów spadło.

Oprocentowanie depozytów (nowe umowy) oraz stopa referencyjna NBP

